

RCC:s handlingsplan för minskad exponering för UV-strålning

Regionala cancercentrum anser att Riksdagen bör fatta beslut om åldersgräns på 18 år för användning av kosmetiska solarier. RCC anser dessutom att det är olämpligt att solarier drivs i offentlig regi eller i offentliga lokaler.

Ett av de övergripande målen i den nationella cancerstrategin är att minska incidensen i cancer. Denna handlingsplan redogör för nödvändiga åtgärder för att minska exponeringen av ultraviolett strålning i befolkningen och på så sätt minska insjuknandet i malignt melanom.

Malignt melanom är den cancerform som ökar mest i Sverige. År 2013 insjuknade över 3 300 personer i Sverige. Omkring 500 personer dör varje år till följd av sjukdomen. Under senaste åren har incidensen av melanom accelererat och ökningen motsvarar 5 procent årligen. Solande och solariebruk ökar risken för all hudcancer, men speciellt för malignt hudmelanom som är den farligaste hudcancerformen. Ett tydligt samband mellan ökad solexponering och ökad risk för hudmelanom finns särskilt om man redan som barn utsätts för solens starka strålning och bränner sig i solen.

Det nationella målet är att antalet årliga fall av hudcancer som är orsakade av UV-strålning ska minska och inte vara fler år 2020 än år 2000 (1 627 fall).

Sunda solvanor innebär att njuta av solen klokt och försiktigt och inte överexponeras eller bränna sig. Vi behöver sol för att bilda vitamin D. Under sommaren räcker det för de flesta att vara ute i solen drygt en kvart, mer sol ger inte mer D-vitamin eftersom huden stänger av när behovet fyllts.

Denna handlingsplan grundar sig på forskning och evidensbaserade strategier samt visar på strategier som RCC anser är nödvändiga för att minska incidensen i cancer.

RCC:s roll är att genom utveckling, sammanställning och spridning av kunskap medverka till att minska exponering för UV-strålning från solen och solarier och därmed minska risken för malignt melanom.

Genom samverkan och erfarenhetsutbyte mellan olika aktörer inom folkhälsoområdet och cancer vården strävar RCC efter att arbetet ska inkludera många olika organisationer på olika nivåer i samhället.

För varje, nedan presenterad, åtgärd beskrivs vem eller vilka aktörer som bär ett huvudansvar för åtgärdens genomförande samt RCCs roll i arbetet.

Handlingsplanen är framtagen av RCC:s nationella arbetsgrupp för prevention och fastställd av Regionala cancercentrum i samverkan 2015-10-15.

Lagstiftning

Åtgärder	Vem har huvudansvar?	Vilken roll ska RCC ta?
Åldersgräns för användning av solarier > 18 år	Riksdagen via skärpt lagstiftning	Påverka politiker och beslutsfattare
Rekommendation/policy mot solarier i offentlig regi	Kommunerna	Påverka politiker och beslutsfattare Kartlägga vilka kommuner som har solarier i offentlig regi Dialog med SKL och Strålsäkerhetsmyndigheten

Säkra utemiljöer avseende tillgång till skugga

Åtgärder	Vem har huvudansvar?	Vilken roll ska RCC ta?
Verka för säkra utemiljöer på lekplatser, parker och idrottsplatser	Kommun	Påverka översiktsplaner via aktörer som är remissinstans Sprida goda exempel och påverka kommunala politiker
Säkra utemiljöer på förskolor och skolgårdar Solskydd bör integreras som kvalitetskriterium i översynen av förskolornas miljöer Solskydd integreras i skyddsronderna på förskolor	Kommun och rektor	Samverka med andra aktörer för att sprida goda exempel/policy samt vara avsändare av budskapen

Information och utbildning

Åtgärder	Vem har huvudansvar?	Vilken roll ska RCC ta?
Barn och föräldrar Kommunikation om solvanor via BVC och andra verksamheter som möter barn	Landsting/region, kommun	Stödjande
Ungdomar och vuxna Sprida kunskap om riskerna med UV-exponering både från solen och från solarier Sprida kunskap och förtydliga sambandet mellan solande och D-vitamin	Strålsäkerhetsmyndigheten	Samverka med Cancerfonden, Strålsäkerhetsmyndigheten, vaccinationscentraler, resebranschen m.fl.

Kartläggning och uppföljning

Åtgärder	Vem har huvudansvar?	Vilken roll ska RCC ta?
Tillsyn av solarier	Kommunen	Bevaka arbetet och föra dialog med kommuner
Forskning	Universiteten	Stimulera och stödja
Frågor om solexponering i folkhälsoenkäter	Folkhälsomyndigheten och regionala folkhälsoorgan	Lobba för att föra in frågor om solexponering